

**MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
DANYLO HALYTSKY LVIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
DEPARTMENT OF UKRAINIAN STUDIES**

*On the occasion of the 15th anniversary
of department of Ukrainian studies*

MODERN UKRAINIAN NATION: LANGUAGE, HISTORY, CULTURE

**Materials
of International Scientific-Practical Conference
(Lviv, March 16, 2016)**

Lviv, 2016

Сучасна українська нація: мова, історія, культура [Текст] : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю 16 березня 2016 року з нагоди 15-річчя кафедри українознавства / Наукові редактори : проф. Чоп'як В. В., проф. Магльований А. В. – Львів: Друкарня ЛНМУ імені Данила Галицького, 2016. – 471 с.

Наукова рада:

д-р філол. наук, професор, академік Академії наук вищої школи України Володимир Качкан;
д-р мистецтвознавства, професор Віолетта Дутчак;
д-р філол. наук, професор Ірина Колесникова;
д-р філол. наук, професор Валентина Сімонок;
д-р філол. наук, професор Ірина Кочан;
д-р істор. наук, доцент Андрій Криськов;
д-р пед. наук, професор Володимир Мельничайко;
д-р пед. наук, професор Григорій Васянович;
д-р філол. наук, професор Світлана Шабат-Савка;
д-р філол. наук, професор Михайло Вінтонів;
д-р філос. наук, професор Ірина Утюж;

д-р філос. наук, професор Ігор Держко;
д-р філол. наук, професор Роман Голод;
д-р істор. наук, професор Дмитро Білий;
д-р філол. наук, професор Наталія Руснак;
д-р філол. наук, доцент Ірина Фаріон;
д-р філол. наук, професор Ганна Віват;
д-р істор. наук, доцент Галина Саган;
д-р істор. наук, професор Ігор Срібняк;
д-р істор. наук, професор Олексій Сухий;
д-р філос. наук, професор Володимир Таран;
д-р істор. наук, професор Артур Маргулов;
д-р наук із соціальних комунікацій, професор Ігор Павлюк

Редакційна рада:

канд. філол. наук, доцент Тетяна Єщенко (відповідальний редактор);
канд. філол. наук, доцент Надія Черкес;
канд. істор. наук, доцент Наталія Божко;
Doctor Of Sciences Ігор Ходак;
канд. філол. наук Тетяна Сушкевич;
канд. істор. наук Наталя Гірна;
канд. істор. наук Віра Мельник.

У збірнику розміщено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна українська нація: мова, історія, культура». Подано розвідки, в яких проаналізовано феномен українства у світі, образ України у культурі та мистецтві, державну мову як предмет в національних навчальних закладах України, українознавство у площині політики і філософії держави; розглянуто нові інтелектуально-культурні генерації та їх роль у національно-духовному поступі України, українську національну ідею і християнство, сучасні інтерпретації народної культури українців, колективну пам'ять і національну ідентичність, мову як основу безпеки української нації; визначено роль творчої інтелігенції України в період системних змін 1985 – 2015 рр.; запропоновано шляхи дослідження, збереження та популяризації культурно-мистецької спадщини України.

Для науковців у галузі українознавства, істориків, культурологів, філологів.

The collection contains materials of participants of International scientific-practical conference «Modern Ukrainian nation, language, history and culture.»

There are analyzed explorations about the phenomenon of Ukrainians in the world, the image of Ukraine in culture and art, the state language as a subject in national educational institutions of Ukraine, Ukrainian studies in the plane of politics and philosophy of the state; there are considered new intellectual and cultural generations and their role in the national and spiritual progress of Ukraine, the Ukrainian national idea and Christianity, modern interpretation of Ukrainian folk culture, collective memory and national identity, language as the basis of security Ukrainian nation; it is determined the role of intellectuals of Ukraine during the system changes 1985 - 2015 years; there are suggested the ways of research, preservation and promotion of cultural and artistic heritage of Ukraine.

For researchers in the field of Ukrainian studies historians, culture experts, philologists.

Автори несуть повну відповідальність за грамотність поданих текстів, точність наведених фактів, цитат, покликань, статистичних даних, власних імен, оформлення бібліографії

Редакційна рада має право на скорочення матеріалів

Затверджено Вченою радою Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького
(протокол № 1 від 05.02.2016 року)

ЗМІСТ

Вітальне слово ректора	10
Передмова	11

МОВА

Національно-мовна картина світу і культурно-текстова комунікація

Вачишинна Ольга Часо-просторове зміщення в українській химерній прозі.	12
Гонтарук Лариса Підображення українсько-російських мовних контактів у «Словнику староукраїнської мови XIV – XV ст.» та «Словнику української мови XVI – першої половини XVII ст.»	13
Грачова Аліна Символ як показник духовного розвитку людства (на матеріалі українського та італійського фольклору)	20
Гришакевич Галина Статус прислівника в сучасному мовознавстві: традиції та модерн	21
Дидик-Меуш Ганна Здоров'я фізичне і духовне: до мовного портрету людини у львівських пам'ятках XVI – XVII ст.	23
Єщенко Тетяна До питання про етнологію тексту: символ «козак» у мовній картині світу українців	26
Зубець Наталя Облігаторність в українському спілкувальному етикеті	29
Калінецька Оксана Мовні маніпуляції як способи впливу на поведінку людини	31
Козелко Ірина Культура мови на сторінках часописів «Рідна мова», «Наша культура»	32
Конопленко Наталія Змістово-логічна роль парцелятив у композиційному структуруванні тексту	33
Крижко Олена Тваринний світ у контексті сучасної лінгвістики	36
Кушмет-Бодаммер Марія Назви місць для утримання свійських птахів (на матеріалі східноєвропейських гонірок)	38
Лук'яничук Ірина До психологічних особливостей українського світогляду	40
Мельничайко Володимир, Криський Мирослава Стилізація під старовину в романі І. Білика «Меч Арес»	40
Микитюк Оксана Індивідуально-авторські кольоролексми Дмитра Донцова в аспекті антитези	46
Олійник Єліна Функціонування з'ясувальних конструкцій мовленнєвої діяльності в публіцистиці	49
Руснак Наталія, Руснак Юлія Релікти світоглядних систем у буковинському весілі	51
Сімович Оксана Символи в українській мові: репрезентація в тлумачних та спеціальних словниках	54
Сімонок Валентина Мова як спеціальна система організації людського досвіду	56
Сніжко Наталія Історія українського мовомислення в інтегрально-ідеографічному вимірі	59
Фаріон Ірина Мовосвіт Миколи Лисенка крізь призму його лексики.	61
Хобзей Наталія Структура діалектного словника: ілюстрація	64
Чура Анна Ключові терміни старослов'янської суспільно-політичної лексики: етимологічний дискурс	67
Шабет-Савка Світлана Етномарковані конструкції як засоби вербалізації комунікативних інтенцій мовця	70
Юносова Валентина Проблема класифікації лексичних синонімів у сучасній лінгвістиці	72

Державна мова як предмет у національних навчальних закладах України

Александрова Валентина Методична розробка засідання тематичного гуртка з української мови «Шанувальники української фразеології» для учнів старших класів	75
Анучина Любов, Грицакєнко Валентин Вища школа сучасної України	79
Вабай Людмила Роль української мови в професійній діяльності	81
Вабій Ірина Виховання національної свідомості у студентів вищої школи в процесі рідномовної підготовки	83
Вариавська Ірина Кейс-метод у формуванні комунікативної компетентності студентів спортивного напрямку на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням)	85
Вдович Світлана Роль мови в естетичному розвитку майбутнього фахівця	88
Головата Лариса Застосування інтерактивних технологій у процесі навчання української мови (за професійним спрямуванням)	91
Гончарук Валентина Підготовка студентів-філологів до пошуково-дослідницької експедиційної діяльності	93
Дружененко Раїса Формування комунікативно-прагматичної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури на синтаксичній основі	95
Кінах Галина Вивчення на уроках української мови в ПТНЗ лексики з використанням інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій	97
Козловська Лариса Мовно-професійна модель освіти в економічному університеті	100
Колеснікова Ірина Антропоцентризм: нотатки про новий спецкурс для студентів ВНЗ України	102
Лещенко Тетяна, Шарбенко Тетяна, Юфименко Вікторія Інноваційні технології викладання української мови за професійним спрямуванням у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)	104

Нос Наталія Розвиток національно-мовної особистості у вищому навчальному закладі	107
Самівський Олександр Національний образ світу за В. Сухомлинським	109
Сіленич Лілія, Мельничук Оксана Методичні принципи викладання «Української мови (за професійним спрямуванням)»	111
Терещенко Світлана Інновації в лексиці сучасного освітнього дискурсу	113
Черкес Надія Використання професійної мови медика як активного фактора мовотерапії – важливий аспект вироблення мистецтва спілкування у студентів вищих медичних навчальних закладів України	115
Якубовська Марія Архетипи родинного виховання у формуванні загальнокультурної компетентності як парадигми професійного становлення сучасного професіонала-фахівця (на прикладі творчості Ірини Грицини-Матешук та Лесі Вацеби-Матешук).....	118

Мова - основа безпеки української нації

Алтухов Володимир Мовний вимір національної безпеки України	121
Васянович Григорій Сутність і зміст науки про рідномовні обов'язки українського громадянина в імперативах Івана Огієнка	123
Вінтонів Михайло, Вінтонів Тетяна Мовна політика: стан і перспектива	127
Газізова Олена Українознавчий підхід до формування національно свідомої мовної особистості	129
Гимер Надія Мова і правовий рівень культури нації.....	131
Котерлін Ірина Інформаційна безпека як елемент інформаційної культури українського суспільства	133
Кудря Микола Українська мова – основа безпеки держави та основна засада збереження національної ідентичності	136
Магницька Ірина Мовна політика «Помаранчевої» влади	138
Никифоренко Андрій Мова радянської історичної науки як засіб маніпулювання свідомістю	141
Мороз Оксана Українська мова як основа безпеки українців м. Маріуполя	144
Путро Алла Щодо питання національно-духовної культури українського народу	146
Чикайло Ігор Сучасна мовна політика України: об'єднання нації чи загроза національної єдності	148
Чикайло Ігор, Стох Маджжата Мова як засаднича основа національної ідентичності (на прикладі мовної політики Польщі).....	151
Ярова Карина, Дробот Олена Мова, народ, культура: збереження мови як запорука збереження національної свідомості.....	154

Українська термінологія і наукова мова сучасного фахівця

Васильовська Ірина Національна специфіка соматичних термінів в українській мові.....	155
Дидик Наталія Цирульники-хірурги в історії української медицини: специфіка лікування та слововживання.....	156
Жангазінова Руслана Літературно-критичні періодичні видання зламу століть як джерело до вивчення літературознавчих термінів	158
Ішук Наталія Епонімні номінації на позначення хвороб людини.....	159
Кочан Ірина Медична термінологія крізь призму лінгвістики	160
Кравченко Євдокія Граматична варіантність у термінології: система й узус.....	162
Личук Марія До питання про запозичення в медичній термінології і культуру професійної мови	164
Ментинська Ірина Найпродуктивніші суфіксальні моделі комп'ютерної термінології	166
Місяк Наталія Авторська індивідуальність у мові наукових праць Івана Огієнка	168
Панчишин Мар'яна Найактивніший період функціонування власне українських медичних термінів Галичини	170
Сергєєва Галина Особливості формування терміносистеми українського права	172
Содомора Павло Філософські терміни: українська перекладна література	175
Хирівська Галина Українські медичні лексикографічні праці: стан, проблеми, перспективи	176

Українська мова як іноземна

Голод Наталія Мова як засіб інтеграції іноземних студентів в українське культурне середовище.....	179
Дробот Олена Країнознавчий аспект у викладанні української мови у вищих навчальних закладах України.....	180
Мацюк Зоряна Навчання відмінкової системи іменників у курсі української мови як іноземної	182
Нагорняк Оксана Формування професійного мовлення в іноземних студентів-медиків.....	184
Стечак Галина Соціально-культурний аспект викладання української мови для іноземних студентів	185
Фоміна Людмила, Калініченко Ольга, Нестеренко Анастасія Особливості компонентного вивчення української мови як іноземної	187
Чорняк Анна Іноземна мова як чинник євроінтеграційних процесів в Україні	189
Шатілова Олена Популяризація культурно-мистецької спадщини України на заняттях з української мови як іноземної.....	190

Якубова Олена Оптимізація навчання фахової лексики іноземних студентів музичних спеціальностей	193
Ярова Карина Функції мовного середовища і аспекти його впливу на іноземців, що вивчають українську мову у вищих навчальних закладах України.....	194

Україна і світ крізь призму іноземних мов

Василенко Олег До питання про деякі особливості перекладу англійських медичних термінів українською мовою	195
Висоцька Роксолана Les difficultes de la tranduction des textes scientifiques et de la terminologie	197
Жук Христина-Марія Соматичні дієслова в контексті англійської медичної лексики	198
Смольська Лариса, Червінська Лариса Контрастивне порівняння розвитку лексичного та словотвірного багатства англійської та української термінології.....	199
Smolska Larysa, Chervinska Larysa Use Of Abbreviations In The Present-Day English Medical Terminology.....	202

ІСТОРІЯ

Колективна пам'ять і національна ідентичність

Білий Дмитро Культурно – просвітницька співпраця між українцями Кубані та Галичини в другій половині XIX – початку XX сторіччя.....	203
Букрєєва Ірина Національна ідентичність у полі етнічному середовищі в контексті становлення української політичної нації	205
Войцицька Ірина Політика П. Постишева в освітній сфері, спрямована на нівелювання національної ідентичності українців (початок 1930-х років).....	207
Гірна Наталія Формування державницької концепції української історіографії у Львівській історичній школі М. Грушевського.....	210
Дмитренко Віталій Інтерпретація традиції та традиційності у контексті ідеї «винайдення традиції»	212
Єпик Лариса Організація діяльності кабінетів українознавства на Сумщині (поч. 20-х рр. XX ст.)	214
Ковальчук Іван Український театр Житомира у період нацистської окупації: діяльність як спосіб існування.....	215
Комаринська Зоряна Роль історичної пам'яті у формуванні національної ідентичності.....	218
Луц Уляна Феномен національної ідентичності: сучасний контекст	220
Маргулов Артур Концепт радянсько-тоталітарного впливу та доля національних меншин	222
Марискевич Тарас, Снігур Анатолій, Ходак Ігор Комплексний підхід до висвітлення теми геноциду українського народу московським комуністичним тоталітарним режимом у XX ст.....	224
Пержун Володимир, Горошинський Іван Історична свідомість і боротьба символів минулого України: історико-соціологічний аналіз	225
Пішун Сергій Соціокультурні концепти національної ідентичності в добу глобалізаційних процесів	227
Сівіцький Андрій Особливості формування національної ідентичності українського народу	229
Снігур Анатолій Історичні корені та імперська сутність концепції «Русского мира»	230
Срібняк Ігор Процеси національної самоідентифікації полонених офіцерів-українців в Австро-Угорщині на завершальному етапі Першої світової війни	232
Сухий Олексій Сучасна українська історіографія: напрями та перспективи	235
Тарасова Наталія Національна ідентичність під кутом комеморативної політики	239
Тодоров Ігор Українська національна ідентичність в контексті російської агресії.....	242
Хіріна Ганна, Лантух Алла Микола Сумцов – фундатор української національної ідеї в Слобідській Україні.....	244
Ходак Ігор Феномени УПА та їх висвітлення в університетському курсі «Історія України». Роздуми над «Літописом УПА».....	246
Швед Ольга Уряд УНР в екзилі та українське питання.....	248
Школа Валентина Національний складник драматургії Миколи Куліша.....	249
Шуст Олена Психологічні та духовно-аксіологічні аспекти формування національної ідентичності.....	250
Щербак Станіслав Твори Г. Ф. Квітки-Основ'яненка як джерело дослідження інтелектуального дозвілля дворянства Харківщини.....	252
Яковенко Галина Домашній учитель та домашня вчителька: екскурс у просторі і часі	254

Роль творчої інтелігенції України в період системних змін

Виксюк Наталія Роль творчої, культурної, духовної, мистецької інтелігенції у процесі становлення та розвитку України	257
Карікова Наталія Роль творчості О. Забужко в процесі дерусифікації української нації	259
Кобрин Наталія Формування митця на тлі воєнної доби: Нестор Нижанківський	260

Феномен українства у світі

Губицький Любомир, Доброхот Кирило Процес об'єднання закордонних українських націоналістичних організацій у 20-30-х роках XX століття	263
Держко Ігор Українське питання в трактуванні європейською політичною думкою (середина XIX – XX ст.)	264
Дутчак Віолетта Феномен бандури в українській діаспорі XX – початку XXI століття	265
Кришків Андрій Українські наукові з'їзди у Чехо-Словаччині міжвоєнного періоду	269
Накашидзе Ірина Мова як ознака національної ідентичності в умовах еміграції (на матеріалі українськомовної поезії Канади)	270
Погод Галина Феномен українців в республіці Аргентині	272
Саган Галина Українська діаспора в Хорватії: виклики сьогодення	274
Саган Галина, П'янікова Єлизавета Культурна діяльність української діаспори в Сербії на початку XXI століття	276
Саган Галина, Трофимченко Анастасія Культурно-просвітницька діяльність української діаспори в Республіці Хорватії в XXI ст.	278

Українознавство як політика і філософія держави

Білополий Віктор, Руденко Станіслав Розвиток української державності на сучасному етапі: виклики і перспективи	281
Моравецький Остап Відчуження людини у культурному просторі сучасної України	283
Таран Володимир Ідеологія деолігархізації як чинник укріплення української державності	284
Терешко Інна Статус українознавства в сучасному освітньому просторі	286
Утлюж Ірина Україна в умовах моделі «суспільства знань»: соціально-філософський аспект	288
Ясієвський Михайло Соціологічні засновки обґрунтування розвитку історичного образознавства	290

КУЛЬТУРА

Українська національна ідея і християнство

Білецька Катерина Національна ідея у суспільно-політичних поглядах та діяльності Митрополита Андрея Шептицького	292
Валько Наталя Постать Андрея Шептицького в українській кінематографії	295
Волошин Леся Категорії милосердя і любові в українському мовному просторі	297
Волошин Леся, Андрушко Володимир, Михита Назарій Християнська концепція культури	299
Дідик Сергій Роль інституту служіння в системі християнських цінностей	302
Дідик Сергій Месіанська роль України та християнські цінності у програмних документах Кирило-Мефодіївського товариства	304
Галушко Роман Популяризація української ікони: традиції і сучасність	306
Кліш Андрій Питання захисту української мови в Галичині у діяльності християнських суспільників наприкінці XIX ст.	307
Коробко Тетяна Своєрідність методів тлумачення Біблійних текстів у прозі Іоанніки Галитоського	309
Мостова Наталя Вплив християнства на розвиток українського суспільства	312
Процюк Ростислав Громадянське суспільство і релігійна ідентичність української нації	315
Пуряєва Наталя Митрополит Андрей Шептицький і українська мова в богослужінні	316
Роман Лілія, Роман Ігор «Староруські оповідання» як парадигма інтерпретації Біблійних образів і мотивів у прозі Івана Франка	319
Слободянюк Дмитро Православна антропологія Памфіла Юркевича в контексті актуальних завдань утвердження в житті української національної ідеї	322
Терешкевич Галина (с. Діогена), Осадча Галина Жертвність та вірність істині як фундаментальна цінність у встановленні української національної ідеї (до духовної біографії Наталії Назар)	324
Терешкевич Галина (с. Діогена), Попович Богдан, Попович Тарас Значимість ціннісних орієнтирів для наслідування на прикладі славних лікарів	327
Убогов Сергій Християнська ідентичність українського народу	330
Шевчук Світлана Особливості національного менталітету українців та європейська орієнтація	333

Нові інтелектуально-культурні генерації та їх роль у національно-духовному поступі України: «шістдесятництво», «вісімдесятництво», «дев'яностництво»

Білик Яна До питання поетичного ідіолекту Василя Стуса	334
Виноградська Галина Радянське повсякдення у спогадах «шістдесятника» Івана Даниловича Низового (1942-2011)	337

Віват Ганна, Гриньків Ольга Власні назви як історико-культурні дескриптори в романі Ліни Костенко «Берестечко».....	339
Доценко Марія Топонімна містифікація - <i>Ялівець</i> Тараса Прохаська.....	342
Лис Ірина Поетика експресіонізму в дискурсивному полі українського літературного модернізму ...	343
Литвин Наталя Друга половина XX століття: нові пошуки в мистецтві.....	345
Павлик Нея Лінгвистичні параметри портретних описів у творчому доробку Юрія Покальчука	348
Пац Любов Грецькі та латинські запозичення в поетичному доробку Ліни Костенко	350
Пігур Мирослава Семантична своєрідність неології Василя Стуса.....	352
Подлесна Оксана Роль шістдесятників у національно-духовному поступі України	355
Сухорукова Юлія Творча діяльність «БУ-БА-БУ» в період системних змін.....	357
Царик Галина «Імпозантність» постмодернізму сучасної української літератури	359

Образ України у культурі та мистецтві

Богдасюк Мар'яна Олена Теліга як представниця покоління «трагічного оптимізму».....	361
Венгринович Наталія Національна своєрідність українського варіанту натуралізму	362
Голод Роман Іван Франко і український літературний модернізм	364
Гриб Ольга Образ Вітчизни в українській музиці XX століття.....	367
Гриневич Тарас Україніка у творчості Генрика Жевуського.....	368
Гросевич Ірина Атрибути готичної поетики в оповіданні Хоми Купрієнка «Недобрий віщун»	369
Дрогомирецька Марта Конфлікт «батьків і дітей» у прозі Агатангела Кримського: до проблеми міжгенераційних стосунків	371
Зінченко Наталія Українська національна ідея в ідеологічних творах Нечуя-Левицького	373
Кравченко Валентина Конструювання сюжету в драматичній поемі «Цвіте терен» Л. Геньби	375
Павлюк Ігор Українська письменницька публіцистика Другої світової війни: історичний ґрунт.....	377
Пуларія Тетяна Архетипний живопис Олександра Антонюка	380
Сушкевич Тетяна «Літературна» модель історії в романі «Людолови» З. Тулуб.....	383
Трумко Оксана Мовний образ української сім'ї в художньому дискурсі Івана Франка	385
Філіпенко Ольга Символіка значень образу матері в казці-есеї «Благослови, мати!» Докії Гуменної.....	386
Шпирало-Запоточна Лілія «Україна і Шевченко»: трансформація образу в мистецьких практиках XXI століття	389
Чорна Людмила Джерела творчості Любові Міненко	391

Сучасні інтерпретації народної культури українців

Бокало Ірина Поняття зовнішньої краси дівчини в українських народних піснях про кохання	393
Бриняк Оксана Українські христинні пісні: жанрововизначальні характеристики.....	396
Віват Ганна Хліб у традиціях, обрядах, ритуалах українців	398
Дворницька Лідія Християнська і фольклорна символіка у творчому доробку українських митців	401
Демедюк Марина Етноетикетні конструкції в структурі української народної казки	403
Денисюк Оксана Мандрівні сапі співаки у культурі та побуті України	405
Денис (Ханас) Ірина Українські традиції вибору власного імені для дитини на Опілі	407
Качмар Марія Етіологічна легенда в українському науковому дискурсі другої половини XX – початку XXI століть	410
Кривіс Богдан Фольклоризм у громадсько-політичній сатирі Івана Франка (на матеріалі оповідань «Звірячий бюджет», «Опозиція», «Як Русин товкся по тім світі»)	412
Куріленко Дана Козак-Мамай як духовний Пантеон. Темпоральна формація генетичного коду Козака-Мамая: фольклорно-міфологічна перцепція	414
Мамчур Наталія Пісенний фольклор України про народну вишивку (за матеріалами збірника українських пісень, упорядкованого Михайлом Стельмахом)	418
Нестеренко Аліса Стильові тенденції розвитку сучасної народної картини Полтавщини	421
Новосад Марія Культуротворча цінність фольклорних традицій в сучасних реаліях.....	422
Сапеляк Оксана Двокалендарність в Україні: витоки і сьогодення.....	425
Сердега Руслан Колективне та індивідуально-авторське у фольклорно-мовному процесі	427
Хлівна Тетяна Світоглядні уявлення українців про смерть у творі Марії Матіос «Нація»	429
Хомік Олена, Ботвінко Анастасія Міфо-ритуальна основа дитячого фольклору та ігор	432
Чікало Оксана Образ народного героя в українських піснях-хроніках (діахронний зріз)	434
Юзюк Наталія Відродження джерел інтелектуальної емоційності засобами музичного мистецтва в процесі виховання молоді української генерації	436
Ягело Світлана Мотив контакту людини з духами природних локусів у демонологічних оповіданнях Карпат	438

Дослідження, збереження та популяризація культурно-мистецької спадщини України

Білокінь Ольга, Дзіма Віта Тарасова гора в історико-культурному ландшафті України	440
Бірюва Ольга Відродження пам'яток архітектури України на прикладі садиби Тростянець	443
Божко Наталія Меценатська діяльність графа Станіслава Скарбека	444
Гриновець Ярина Збереження та популяризація медичної книжкової спадщини України (на прикладі Бібліотеки музею хвороб людини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького)	446
Кириченко Віта Культурно-дозвілєва діяльність майбутніх учителів-філологів – основа збереження культурно-мистецької спадщини України	448
Надрага Марта Публічна бібліотека Товариства народної школи імені Ернеста Адама у Львові	451
Цубов Леонід Культурно-мистецькі установи Львова та їх вплив на розвиток міста (кінець XVIII – XIX ст.)	452
Юзюк Зоряна Збірник «Ще не вмерла Україна» Д. Січинського-С. Людкевича: соціокультурний, етнопедагогічний, музично-терапевтичний аспекти	455

Модель української культури нового тисячоліття: інформаційна доба в постіндустріальному суспільстві

Мисловська Ірина Культура як складник формування ефективного менеджменту	457
Топільницька Ярина Інновації у фармацевтичній науці як складника культури постіндустріального суспільства	459
Фоміна Людмила, Скорбач Тетяна, Кудікова Інна Морально-етичні цінності студента в постіндустріальному суспільстві: криза чи нові пріоритети	460
Відомості про авторів	463

Молекулярну діагностику про спадкові хвороби. Її наукові праці були опубліковані в *Journal of Medical Genetic* у en el American Journal of Medical Genetic. В даний час проживає в Буенос Айресі; 3) *Петро Лилик* - відомий лікар, нейрохірург, засновник і директор медичного інституту(ENERI) в Буенос Айресі, президент Української Центральної Репрезентації в Республіці Аргентині; 4) *Євгеній-Володимир Юзв* - радіолог, Беріссо протягом 1991 - 1995 років, а також був президентом Української Центральної Репрезентації в Республіці Аргентині. Помер у 2015 році; 5) *Густав Гробоконател* - президент групи Лос Гробо(Los Grobo) - це економічна аргентинська група, яка займається виробництвом і експортом сільськогосподарської продукції в Аргентині, Парагваї і Уругваї. Головний підприємець вирощування пшениці і сої; 6) *Рамон Гренюк* - власник компанії, яку заснував його батько Дмитро Гренюк - син українських емігрантів, які прибули в 1936 році і зайнялися посадкою, збором і висушенням трави мате «Росамонте»; 7) *Хорхе(Юрій) Нестор* - президент тютюнової кооперації Місіонес (СТМ); 8) *Дієго Муруняк* - почесний консул України в готелю Кабаняс парку(Cabañas Del Parque) в місті Обера (Місіонес); 9) *Еліас Андрухович* - власник провінції Чако; 10) *Оскар Коровайчук* - підприємець сільськогосподарського сектору, почесний консул України в провінціях Чако і Формоса; 11) *Оскар Пабло Дудик* - законодавець в (chamame), внук українських емігрантів, переможець World Musik Awards de la BBC.

В столиці є символи української громади, які формують її середовище, це вулиця Україна, типова архітектура європейської країни, пам'ятник Т. Шевченку в престижному парку «Трес де Фебреро». В першій половині листопада 1970 року привезли в парк фігуру поета і скалу з алегоричними фігурами, відкриття пам'ятника відбулося 5 грудня 1971 року в рамках святкування тижня культури України, який тривав з 28 листопада по 5 грудня. Упродовж тижня відбувалися фестивалі пісні і танцю, концерти, конференції і художні виставки. Скульптором пам'ятника є Леонід Молодожанин, який підписує свої твори як Лео Мол. В березні місяці кожного року вшановують народження поета, яке відбувається біля пам'ятника Кобзаря. У заході приймають участь керівництво Української центральної репрезентації в Аргентинській Республіці, чисельні представники українських громадських, культурних, молодіжних, релігійних та жіночих організацій, а також співробітники Посольства та члени їхніх родин. Зазвичай, це святкування відбувається під супровід музики і українських народних танців і читанням поезії Тараса Шевченка. Кожного року, третю неділю листопада українська громада вшановує Голодомор спричинений сталінським режимом в 1932-1933рр., який забрав життя 7 млн. українців. Україна заявляє про визнання цього факту, як акту геноциду. Це вшанування завжди відбувається у центральному Кафедральному соборі аргентинської столиці, щоб привернути увагу громадськості. В 2008 році Світовий Конгрес Українців спрямував свою діяльність на те, щоб пронести факел «Полум'я голодомору» по різних широтах світу, і таким чином просити визнання геноциду. Уряд міста Буенос Айреса підтримав цю акцію протесту, відімкнувши електроенергію на багатьох вулицях, на прохання Української Центральної Репрезентації. Також українська громада пам'ятає 22 січня День Соборності України, цього року о 18.30 біля пам'ятника Т. Шевченку в центральному парку м.Буенос Айреса «Трес де Фебреро» відбувся Флеш-моб «Україна єдина», в якому брали участь Українська Центральна Репрезентація та Посольство України і їх родини в Аргентинській Республіці.

Висновки. Вже 119 років як українці прибули в Республіку Аргентину, їхні діти і внуки за паспортом аргентинці, але вони не загубилися на далекому континенті, там вони організовували свої культурні осередки, де вивчається рідна мова, пісня, танець, розписується писанка до Великодня і любов до всього українського. Сьогодні аргентинські українці не стоять осторонь подій в Україні, вони переживали події Майдану 2004 року, Революцію Гідності 2013-2014рр., організовують допомогу бійцям АТО.

Література

1. Wasylyk, Mykola (1994) *Ukrainians in Argentina*(Chapter), in *Ukraine and Ukrainians Throughout the World*, edited by Ann Lencyk Pawliczko, University of Toronto Press: Toronto, pp. 420-443 Kuropas, Myron B. (28). «HOLA Argentina!». Ukrainian Weekly. Archivado desde el original el 26 de noviembre de 2015. Consultado el 22 de marzo de 2007.
2. Yatsiv, Ihor. «Interview with Joseph Hazuda, about the UGCC in Argentina». Ukrainian Greek Catholic Church (en ucraniano). Consultado el 22 de marzo de 2007.
3. Michael Soltys. A different kind of multinational: Immigrants to Argentina from Eastern Europe Originally published in the Buenos Aires Herald, 1998.
4. Diccionario español-ruso. Moscú: Russki yazik, 1988

УДК: 327(477+497.1)

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В ХОРВАТІЇ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Галина Саган,

доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії
Київського університету імені Бориса Грінченка

Висвітлено розкол української діаспори у Хорватії, який почав посилюватися упродовж останніх років. Дано оцінку суспільній діяльності обох частин діаспори української та русинської й показано, що такі сепаратистські тенденції мають політичне підґрунтя.

Ключові слова: українська діаспора в Хорватії русини, русинське питання.

The article deals with the split of the Ukrainian diaspora in Croatia, which began to grow in recent years. It gives an estimate of the social activity of both parts of diaspora the Rusyn and Ukrainian and is shown that these separatist tendencies are politically motivated.

Key words: *Ukrainian diaspora in Croatia, Rusyns, the Rusyn issue.*

Актуальність. Друге десятиліття XXI ст. для української діаспори в Хорватії наповнюється низкою подій та процесів, які не завжди позитивно впливають на збереження її національної ідентичності. Українська діаспора в Хорватії належить до традиційних національних меншин і вважається автохтонною нацією, тобто такою, яка проживає на цих теренах понад 100 років. За останнім службовим переписом населення з 2011 р. русинів та українців у Хорватії є трохи менше ніж 4000, хоч один із активний діячів української діаспори в Хорватії Славко Бурда – перший заступник Голови Європейського конгресу українців Республіки Хорватія зазначає, що їх є значно більше. Про перші поселення українців у Хорватії згадується ще 1745 р., тобто живуть вони тут понад 250 років. За цей період українцям довелося подолати чимало труднощів матеріального та духовного характеру. Ні війни, ні різні політичні режими, економічні кризи тощо не змогли зруйнувати національну ідентичність української меншини на теренах Хорватії. Нові виклики з'являються й у XXI ст. Їх характер, на наш погляд, має досить часто політичне підґрунтя. Чимало проблем виникло у визначенні національної ідентичності, намаганні протиставити сучасній самоназві етносу «українці» більш ранню назву «русини» та спекуляціями різного ґатунку щодо окремої т. зв. «русинської етнічності». За 250 років існування української діаспори в Хорватії ні діаспоряни, ні місцева влада не виводили дане питання до рівня проблеми. Усі з розумінням сприймали існування двох етнізмів «русини» й «українці» як назви однієї національної меншини.

Підбурення ситуації навколо питання русинства на початку 90-х років XX ст. пережили українські діаспори в Словаччині, Польщі, Румунії. Цю проблеми пробували роздуть і в Закарпатті. Захисником та одним із авторів ідеї існування русинів як окремого етносу можна вважати американсько-канадського вченого угорсько-українського походження Павла Магочі, автора фундаментальної праці «Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848-1948)» (авторизований переклад якої з англійської з'явився 1994 р. в Ужгороді українською мовою). На повагу заслуговують його старання щодо становлення українознавчих студій в Гарвардському університеті [2], фундаментальне дослідження історії українських земель і народів [7]. Однак, відстоювання думки про те, що русини, у т. ч. закарпатські українці, є окремим східнослов'янським народом, який сформувався в Центральній Європі, свого часу завдало чимало проблем для національної єдності українців як в Україні, так і поза її межами. Актуалізувалося це питання не в кращому варіанті й в Хорватії на початку XXI ст.

Низка українських науковців провели ґрунтовні дослідження та аналіз робіт прихильників теорії русинства та науково обґрунтувати її псевдо походження. Так, професор Май Панчук аргументовано довів помилковість доводів П. Магочі [9], вказавши на не ледь помітні зміщення акцентів, хронологічні неточності та авторську упередженість при мотивації дій тих чи тих політичних сил, їхніх лідерів, які діяли у регіонах, де збереглася самоназва «русини». Цілковито погоджуємося з думкою М. Панчука, що політичне русинство загрожувало етнічній і політичній єдності України, її незалежності, тому відвернути її народу, всіх національних громад України.

Історико-філологічне дослідження С. Лук'янчук, М. Нагірного [8] та О. Савчука [6] на прикладі Хорватії також обґрунтовано спростовує намагання протиставити сучасній самоназві етносу «українці» більш ранню назву «русини» та спекуляції різного ґатунку щодо окремішності русинської етнічності. Автори вказують на нагнітання цієї проблеми з одного боку деякими лідерами діаспори (І. Мудрий, віце-президент Координаційної ради представників русинської меншини), а з іншого – цьому сприяли якими в «Історичних основах» згадувалися (на відміну від першого варіанта 1990 р.) і русини, й українці, причому як два окремі народи, хоч і перелічені один за одним [15]. Таке трактування було закон про захист національних меншин, після чого було засновано окремі координаційні ради як Конституційного закону про права національних меншин в Хорватії. З 2002 р., після схвалення меншин у Вуковарсько-Сріємській жупанії, місті Вуковар, опщинах Богдановці й Томполеві, а також справах національних меншин Хорватії схвалила пропозицію Координаційної ради представників русинської меншини затвердити їхні офіційні символи у Хорватії. Офіційним гербом русинів став щит з встановлено і День русинської меншини – 25 травня [6, с. 59].

На лідерські амбіції у середовищі української національної меншини як чинний сепаратистських результатом суперечок всередині «Союзу русинів і українців Хорватії» та бажанням окремих осіб здійснювати власну політику культурного розвитку української меншини у Хорватії став вихід із СРХ у 2008 році 4-х українських культурно-мистецьких товариств і формування «Української громади українці. Їхня політика в окремих колах інших організацій національних меншин, у 2010 р. зазначав С. Бурда, вважалася повністю сепаратистською, яка виразно спрямована на розкол русинської і

української національної меншини [1]. Однак, зараз ситуацію кардинально змінилася. С. Бурда є активним учасником різних мистецьких і громадських заходів «Української громади», регулярно друкується у головному часописі товариства. Ще у 2010 р. С. Бурда висловлював стурбованість з приводу того, чи за 10-20 років збережуться усе більше й більше роз'єднані спільноти русинів і українців, чи спонукатиме це до подальшої асиміляції і роз'єднання. Нині ми можемо констатувати, що раком стався значно раніше. Із назви «СРУХ» вже забрали слово «українців». Хочеться сподіватися, що це тимчасові зміни, які не приведуть до якихось незворотних процесів і не нашкодять українській діаспорі в Хорватії.

З огляду на останні події у житті української діаспори в РХ складно оцінити перспективи об'єднання русинів та українців. Посольство України в Хорватії бере активну участь у житті обох частин роз'єднаної діаспори. Так, «Українська громада РХ» звітує, що за останні два роки (2014-2015 рр.) разом зі співробітниками посольства відзначали важливі події для українського народу: покладали вінки до пам'ятника жертвам концтраційного табору в Ясеновці, вшановували пам'ять загиблих військових III українського фронту в Ілоку, вшановували пам'ять жертв Вітчизняної війни в Хорватії, спільно були проведені заходи в пам'ять про жертви Чорнобильської катастрофи тощо [4]. У середині січня 2015 р. Посол України в Хорватії О. Левченко зустрічався з активістами русинської громади, інформував їх про механізми реалізації Мінських угод, події на Сході України і в Криму. Також обговорили шляхи подальшої співпраці Союзу русинів РХ з Посольством. А вже 31 січня 2016 р. О. Левченко відвідав ювілейний 50-й Бал Русинів Республіки Хорватія, який відбувся у Вуковарі. Цей традиційний культурний захід зібрав русинів з усіх товариств, які працюють у Хорватії [10].

Таким чином, аналіз діяльності русинської та української спільноти в Хорватії за останні часи дозволяє зробити наступні висновки. Хорватські українці не тільки активно підтримують свою національну ідентичність, а й співпрацюють з хорватськими державними інституціями та Посольством України в Хорватії; вшановують усі свята та пам'ятні події як Хорватії, так і України; демонструють стійкість щодо сучасних подій в Україні, матеріально і духовно допомагають війнам АТО та їхнім дітям. Русини Хорватії співпрацюють з хорватськими державними інституціями та Посольством України в Хорватії; усі їхні мистецькі та громадські заходи спрямовані на утвердження ідеї, що русини окремий народ зі своєю мовою, піснями, танцями тощо, і жодної згадки про своє коріння, прабатьківщину. У виданнях Союзу русинів РХ «Думки з Дунаю», «Нова думка» практично відсутні слова – Україна, український тощо. Фотоматеріали журналів теж демонструють відхід від усього українського – ніде немає символіки української держави, все рідше одягаються у традиційні українські вишиванки та інше. Серед заходів, до яких вони долучаються чи організовують, немає жодного, який би був пов'язаний з творчістю українських митців Т.Шевченка, Лесі Українки чи когось іншого. Ніяк не реагують на сучасне та минуле суспільно-політичне життя в Україні. А ще не так давно русинські лідери та «Нова думка» висловлювали інші думки. Так, русинський письменник В. Костельник терміни «рутени, русини» пояснював як одними з найдавніших народних назв українців [5]. Автори чи коментатори текстів «Нової думки» часто після терміна «український» у дужках зазначали і (або) «руський» («русинський») [12]. Зазначення «руською, тобто українською», свідчить, що автори стояли на позиції, що «русини» – це українці [11]. Фактично лейтмотивом більшості публікацій «Нової думки», принаймні наприкінці ХХ ст., було твердження: «русин» – традиційна, а «українець» – актуальна назва того самого народу. Зазначмо, що нині представники русинських та українських товариств разом стараються не приходити на якісь заходи. Так, у Новому Загребі є велика магістральна вулиця за назвою Українська, що розмежовує райони Травно, Утрине і Сопот. Свою назву вона дістала на знак вдячності Україні, яка перша з країн – членів ООН визнала незалежність Хорватії 8 вересня 1991 року. На цьому ж просторі також лежать вулиці Австрійська, Ватиканська, Ісландська та Німецька, названі на честь інших країн, котрі не забарилися офіційно визнати Хорватію незалежною державою. 10 жовтня 2015 р., у Загребі урочисто відзначили День Української вулиці. В урочистостях взяли участь представники української громади Хорватії, посол України в Республіці Хорватії О.Левченко, співробітники української амбасад, громадські діячі Загреба. Був присутній український поет Олександр Ірванець, чия книжка в понеділок, 12 жовтня, представляли у Європейському домі в столиці. Захід почався біля нещодавно встановленого пам'ятника Тарасові Шевченку. Хор українського культурного товариства «Карпати» з Липовлян виконав гімни Хорватії та України «Lijera naša Domovino» і «Ще не вмерла України». Далі культурна програма тривала біля пам'ятного каменя на Коперниковій вулиці, біля якого виріс уже чималий каштан – символ Києва [3].

Висновки. Будемо сподіватися, що дві групи української національної меншини у Хорватії, незважаючи на різні політичні й національні провокації відновлять свою співпрацю, не будуть шукати причин своєї окремішності, а стануть вище сепаратистський амбіцій і дбатимуть про подальше збереження своєї ідентичності, знайомитимуть світ з багатою українською культурою. У цьому контексті важливого значення набуває і позиція України, її політика щодо збереження численних діаспор, зокрема й найдавнішої – на Балканах.

Література

- Атаманюк Ю. Славко Бурда: Деякі хорватські русини не вважають Україну своєю прабатьківщиною / Юрій Атаманюк // Час і Події. 08 квітня, 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.chasipodii.net/article/6958/> // Енциклопедія історії України: Т. 6: Аа-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2009. - 790 с. - Режим доступу: <http://www.history.org.ua/Peterlin-Magochu-P>
- Віднянський С.В. Магочій Павло-Роберт [Електронний ресурс] // К.: В-во «Наукова думка», 2009. - 790 с. - Режим доступу: <http://www.history.org.ua/Peterlin-Magochu-P>
- Джуро Відмарович. У суботу, 10 жовтня, у Загребі урочисто відзначили День Української вулиці. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukr-net.info/14352/>

4. Звіт про виконання плану та програми Української громади Республіки Хорватія (за період від 1 вересня 2014 року до 30 червня 2015 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrainianworldcongress.org/.../RZZ2015/...> – Назва з екрану
5. Костелник В. Руськоє (русинство) на Горинцях і у Швеції / В. Костелник // Нова думка. – 1991. – № 86. – С. 53.
6. Лук'янчук С., Нагірний М., Савчук О. Національний розвиток українців Хорватії у другій половині XVIII – на початку ХХІ ст.: Історико-мовний аспект / С. Лук'янчук, М. Нагірний, О. Савчук. // Наукові виклади. – 2011. – № 6. – С. 56-60.
7. Магочій П.-Р. Україна: історія її земель та народів. – Ужгород: Вид-во В.Падяка, 2012. – 794 с.
8. Нагірний М. Хорватські русини та українці: суспільство, ідентичність, культура наприкінці ХХ століття / Микола Нагірний // Нововолинськ, 2012. – 328 с.
9. Панчук М. Політичне русинство в Україні / Панчук Май // Політична думка. – 1995. – №2-3 (6) С.116-123 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://lemky.com/86-politichne_rusynstvo_v_ukraini.html
10. Посол України в Хорватії Олександр Левченко відвідав ювілейний 50-й Бал Русинів Республіки Хорватія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://croatia.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/44406-posol-ukrajini-v-khorvatiji-oleksandr-levchenko-vidvidav-juvilejnyi-50-j-bal-rusiniv-respubliki-khorvatija>
11. Румянцев О. Галичина–Боснія–Воеводина. Українські переселенці з Галичини на території югославських народів в 1890–1990 роках / О. Румянцев – К., 2008. – 242 с.
12. Удвари и фразеологични словник лемковских (руських) диалектах // Нова думка – 1991. № 88. – С. 28.
13. Promjena Ustava Republike Hrvatske (2010) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://hr.wikisource.org/wiki/Promjena_Ustava_Republike
14. Promjena Ustava Republike Hrvatske (2010.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://hr.wikisource.org/wiki/Promjena_Ustava_Republike_Hrvatske_%282010.%29 – Назва з екрану
15. Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/232289.html> – Назва з екрану.

УДК: 327(477+497.1)

КУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В СЕРБІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Галина Саган,

доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії
Київського університету імені Бориса Грінченка

П'янкова Єлизавета

студентка напряму підготовки «Історія» Інституту суспільства
Київського університету імені Бориса Грінченка

Висвітлено основні надбання і культурну діяльність української діаспори в Сербії в перші роки ХХІ століття. З'ясовано основні аспекти діяльності культурно-просвітницьких організацій, товариств, установ створених українцями на території сучасної Сербії.

Ключові слова: еміграція, українська діаспора в Сербії, культурна і освітня діяльність, культурні зв'язки.

It is revealed the main heritage and culture activities of Ukrainian Diaspora in Serbia in the first years of the XXI century. It is found out the basic of cultural and educational organizations, companies, institutions, that Ukrainian established on the territory of Serbia.

Key-words: emigration, minority, cultural and educational activities, cooperation, cultural ties.

Ще у XVIII ст. з території сучасної України, земель Закарпаття, Галичини, Буковини за різних історичних і економічних умов у Сербію емігрувало чимало українського населення. Переселенці заселяли переважно автономний край Воеводина, в якому проживають і дотепер. Новий Сад та міста Врбас, Кула, Сремська Митровиця, Інджія – також стали рідною обітницею для українського народу. У п'ятдесятих і шістдесятих роках минулого століття там українці утворили низку громадських об'єднань. У 1909 р. в Прияворі, а в 1912 р. у Камениці відкрили «Руську читальню Товариства «Просвіта». У 1919 в Нові Саді, а згодом і в Руському Керестурі заснували першу українську організацію – Русинське народне товариство «Просвіта» (РНТП), яке намагалося залучити до роботи, ту частину українців, які називали себе русинами. У рамках товариств «Просвіта» працювали бібліотеки, драматичні гуртки, та інше також демонстрували Українські Громади Белграда, Петровграда, Суботиці, Смедерева, українців, так і серед інших народів Сербії [7, с. 309-314]. З часом «Просвіта» відкрила свої філії у Великому Бечкерекі (сьогодні Зренянин), Суботиці, Шіду та інших місцях. У Смедереві було засновано Товариство «Кобзар», яке мало драматичні та музичні гуртки. Такі ж гуртки існували в Шабці, Пожаревці, Заєчарі та інших містах. Українська молодь заснувала Товариство студентів. Українські організації отримували від держави фінансову допомогу. Серед українських емігрантів було багато високоосвічених людей, які залишили помітний слід в освіті, мистецтві та культурі Сербії [1].

Виникнення товариства «Просвіта» на території Сербії, мистецтві та культурі Сербії [1]. Результатом організації культурного життя стало запровадження першої української радіопередачі у Сербії «Вербас-Кула», яка вперше на радіохвилях прозвучала 3 червня 1990 р. Інформування і новини виключно українською мовою неодмінно позитивно вплинуло на українських переселенців, підіймаючи їх національну гідність і дух [4]. Найбільшим успіхом товариства «Просвіта» можна вважати те, що

Наукове видання

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ:
МОВА, ІСТОРІЯ, КУЛЬТУРА**

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
з міжнародною участю з нагоди 15-річчя кафедри українознавства
16 березня 2016 року

Підписано до друку 01.03.2016 р.
Формат 60х84 1/8. Умовн.- друк. арк. 54,87.
Тираж 200 прим. Замовлення №394.

Підготовку та випуск видання здійснено
в Друкарні Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького